

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische
Zaken
Sector Privaatrecht
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Tevens verzonden per e-mail

Hoofddorp, 30 november 2017

Betreeft: Tussenstand Wet auteurscontractenrecht

Geachte mevrouw

In antwoord op uw brief van 9 oktober 2017 betreffende de Tussenstand Wet auteurscontractenrecht laten de in Portal Audiovisuele Makers (PAM) vertegenwoordigde belangenorganisaties van filmmakers (Netwerk Scenarioschrijvers, DDG, ACT, LIRA, VEVAM en NORMA) u graag het volgende weten.

Kader van de wet biedt onvoldoende houvast

De intentie van de Wet auteurscontractenrecht was het verstevigen van de positie van makers ten opzichte van producenten en exploitanten. Hoewel wij deze intentie volledig onderschrijven, heeft de wet voornamelijk niet tot een wezenlijke verbetering van de positie van de filmmakers geleid.

De voornaamste reden hiervoor is dat wet slechts een kader biedt waarbinnen afspraken op maat tot stand kunnen komen. De achterliggende gedachte daarbij is dat maatwerk voor de verschillende sectoren moeten komen van de zijde van de betrokken marktpartijen. Dit geldt onder andere voor invulling van de open begrippen in de wet en de totstandkoming en financiering van de geschillencommissie

Dit kader gaat uit van zelfregulering en werkt niet omdat zelfregulering een level playing field veronderstelt dat niet bestond en ook nog niet bestaat. Daarvoor zijn de posities tussen grote veelal internationale marktpartijen en vaak individueel (ZZP)werkende makers te ongelijk. De wet creëert dat level playing field ook niet en doet daarmee geen recht aan de intentie van de wet: het verstevigen van de positie van makers ten opzichte van exploitanten. De Wet auteurscontractenrecht biedt filmmakers nog onvoldoende houvast om de rechten die de nieuwe regeling hen biedt daadwerkelijk ten opzichte van de exploitant uit te kunnen oefenen en mee te kunnen delen in de omzet en opbrengsten van hun werk.

De consequenties hiervan komen tot uitdrukking in de onderstaande antwoorden op de door u gestelde vragen die van specifiek belang zijn voor de binnen PAM vertegenwoordigde filmmakers. [Ten aanzien van de vragen die wij niet beantwoorden verwijzen wij naar beantwoording daarvan in de reactie van Platform Makers].

94171208-045 1413 2004

Ervaringen met artikel 45d Aw inzake het filmauteurscontractenrecht (vraag 6)

Op grond van artikel 45d lid 1 Aw is de producent een billijke vergoeding aan de maker verschuldigd voor de overdracht van rechten en de exploitatie van het filmwerk. Van dat recht op een billijke vergoeding kan volgens de wet geen afstand worden gedaan, maar in de praktijk komt er van de betaling van die billijke vergoedingen nog altijd bitter weinig terecht. Producenten verlangen namelijk in de contractpraktijk vrijwel altijd een volledige overdracht van rechten van de makers, tegen betaling van een éénmalige vergoeding (buy-out). Makers die zich hard maken voor het behoud van een (deel van) hun rechten of de billijke vergoeding waar zij recht op hebben, lopen het risico de opdracht te verliezen en zetten hun relatie met de opdrachtgever – en daarmee hun carrièrekansen – op het spel. Bovendien heeft de producent geen belang, geen middelen en geen incentive om bij exploitanten een omzet gerelateerde vergoeding voor de filmmakers veilig te stellen.

Met betrekking tot uitzending en kabeldoorgifte heeft de wetgever deze onmogelijkheid voor filmmakers om een billijke vergoeding te effectueren opgelost door in artikel 45d lid 2 van de Wet auteurscontractenrecht de incasso van de proportionele billijke vergoeding onder verplicht collectief beheer te brengen. Als gevolg hiervan kunnen de CBO's van de filmmakers hierover afspraken maken met distributeurs van televisiekanalen. Zodoende ontvangen scenarioschrijvers, regisseurs en hoofdrol-acteurs (gezamenlijk: de 'hoofdmakers') via hun eigen CBO een vergoeding, iedere keer dat hun filmwerken worden uitgezonden.

Deze regeling in artikel 45d lid 2 Aw blijkt dus te werken voor de hoofdmakers. Het is dan ook lastig te begrijpen waarom de wetgever ervoor gekozen heeft om andere belangrijke en groeiende exploitatievormen, zoals bioscoopvertoning en video-on-demand (VOD) niet in deze wettelijke regeling mee te nemen, teneinde ook voor die exploitatievormen een omzet gerelateerde vergoeding voor de filmmakers veilig te stellen. De regering heeft er in het kader van het wetsvoorstel weliswaar bij alle betrokken partijen op aangedrongen om in goed overleg tot een vrijwillige collectieve regeling voor VOD exploitatie te komen, maar het blijkt zonder wettelijke back-up bijzonder lastig én zeer kostbaar om exploitanten over de streep te krijgen. Een consequentie van het gebrek aan een wettelijke back-up is dat bijna elke regeling tot stand komt door tussenkomst van de rechter of door onafhankelijke arbitrage. Dat maakt regelingen omslachtig en duur. Daarnaast is de toekomstbestendigheid van de vrijwillige collectieve regeling niet gewaarborgd; de filmmakers blijven afhankelijk van de goodwill van de exploitanten. Om te waarborgen dat filmmakers meedelen in de opbrengsten van hun werk, dient het wettelijke verplichte collectief beheer van de billijke vergoedingen voor filmmakers uitgebreid te worden tot alle exploitaties, dus ook voor VOD en bioscoopvertoning.

Geschillencommissie (vraag 8)

Vooralsnog is gebleken dat de drempel om een klacht aanhangig te maken bij de geschillencommissie voor makers hoog is. Ons is slechts één geval bekend waarbij ook de betrokken producenten bereid waren zich aan sluiten bij de geschillencommissie. Een voor de hand liggende verklaring voor de terughoudendheid van makers om naar de geschillencommissie te stappen is de onmogelijkheid voor de maker om een bindende uitspraak van de commissie te krijgen en tevens anoniem te blijven, ook niet als hij zich laat bijstaan of vertegenwoordigen door een stichting of vereniging. Dit compromis is een consequentie geweest van de voorwaarde van de wetgever dat de sector de financiering van de geschillencommissie zelf moet opbrengen.

De Wet auteurscontractenrecht heeft zijn werking binnen de bredere context van de inkomensposities in de culturele- en filmsector. Overige noodzakelijke stappen om de onderhandelingspositie van filmmakers te versterken zijn onder meer:

- Het mogelijk maken van collectief onderhandelen; zie daarvoor ook de motie Ellemeet/Asscher van 21 november jl;
- Een bindend kader voor het hanteren van een Fair Practice Code en een Code of Conduct, zoals die nu door respectievelijk Kunsten '92 en het Filmfonds worden ontwikkeld;
- Een bindend kader voor het hanteren van modelcontracten en honorariumrichtlijnen, bijvoorbeeld conform het model van de Europese belangenorganisatie FERA;
- Het bevorderen van transparantieverplichtingen ter zake de exploitatie van filmwerken en financiële verantwoording ten opzichte van de filmmakers.

PAM pleit daarom voor een samenhangend pakket aan maatregelen om de positie van de filmmakers en daarmee de kwaliteit van de Nederlandse film te versterken. Aanscherping van de Wet is daarin een noodzakelijk onderdeel.

Uiteraard zijn wij beschikbaar voor nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Voorzitter PAM

Portal Audiovisuele Makers

www.pam.online.nl

P/A Postbus 3060 – 2130KB Hoofddorp